

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

SAŽETAK PRESUDE

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument.)

ŽALBENO VEĆE

Hag, 27. januar 2014.

Sažetak presude Žalbanog veća u predmetu Tužilac protiv Vlastimira Đorđevića

U nastavku je sažetak presude koju je danas pročitao sudija Agius.

Žalbeno veće danas zaseda u skladu sa nalogom o rasporedu izdatim 15. novembra 2013. godine da bi izreklo presudu u predmetu *Tužilac protiv Vlastimira Đorđevića*. Ja ću sada pročitati sažetak glavnih zaključaka Žalbenog veća. Ovaj sažetak ne predstavlja zvaničnu i merodavnu presudu Žalbenog veća. Zvanična presuda doneta je u pisanoj formi i biće podeljena stranama u postupku po završetku današnjeg zasedanja.

Ovaj predmet bavi se događajima koji su se odigrali na Kosovu između 1. januara i 20. juna 1999. godine. Tokom celog tog perioda, g. Đorđević je bio pomoćnik ministra unutrašnjih poslova Srbije (u daljem tekstu: MUP-a) i načelnik Resora javne bezbednosti MUP-a (u daljem tekstu: RJB-a).

Prvostepeno veće donelo je presudu 23. februara 2011. Ono je izreklo g. Đorđeviću osuđujuću presudu po pet tačaka Optužnice za krivična dela deportacije, druga nehumana dela (prisilno premeštanje) i progon na rasnoj osnovi kao zločine protiv čovečnosti, kao i za ubistvo kao zločin protiv čovečnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja. Prvostepeno veće je ustanovilo da je g. Đorđević učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu sa ciljem da se izmeni nacionalna ravnoteža na Kosovu kako bi se obezbedila srpska kontrola nad tom pokrajinom. Taj cilj je ostvaren činjenjem navedenih krivičnih dela. Prvostepeno veće takođe je zaključilo da je g. Đorđević pomagao i podržavao činjenje tih krivičnih dela.

Prvostepeno veće osudilo je g. Đorđevića na kaznu od 27 godina zatvora.

G. Đorđević je uložio 19 žalbenih osnova u kojima osporava zaključke prvostepenog veća, dok je Tužilaštvo uložilo 2 žalbena osnova.

Žalbeno veće je saslušalo usmenu argumentaciju strana u postupku 13. maja prošle godine.

Sada ću sažeto izneti glavne zaključke Žalbenog veća u vezi sa žalbom g. Đorđevića, a potom ću preći na žalbu tužilaštva.

Žalba g. Đorđevića

U svom 1. žalbenom osnovu, kao i u 3, 4. i 5. žalbenom osnovu, g. Đorđević iznosi niz argumenata u vezi sa UZP-om. On konkretno osporava zaključke prvostepenog veća koji se odnose na samo postojanje UZP-a, na hronologiju UZP-a i učesnike u njemu, na učešće više lica, kao i na prirodu zajedničkog plana. Žalbeno veće smatra da g. Đorđević nije pokazao da je prvostepeno veće donelo pogrešne zaključke u vezi sa tim pitanjima.

Žalbeno veće stoga odbija 1, 3, 4. i 5. žalbeni osnov koje je g. Đorđević izneo.

www.icty.org

Pratite MKSJ na [Facebooku](#), [Twitteru](#) i [YouTubeu](#)

Služba za medije/komunikacije

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands

Tel.: +31-70-512-8752; 512-5343; 512-5356

U svom **2. žalbenom osnovu**, u delu **6. žalbenog osnova** i u **8. žalbenom osnovu**, g. Đorđević tvrdi da postoje valjani razlozi da Žalbeno veće odstupi od jurisprudencije u pogledu više pravnih aspekata koji se odnose na udruženi zločinački poduhvat. On konkretno tvrdi da bi Žalbeno veće trebalo da odstupi od svojih prethodnih odluka u kojima je zaključeno da UZP kao vid odgovornosti postoji u međunarodnom običajnom pravu i da se osuđujuće presude za krivična dela počinjena sa posebnom namerom mogu izricati na osnovu odgovornosti po trećoj kategoriji UZP-a.

Žalbeno veće smatra da g. Đorđević nije dokazao da postoje valjani razlozi za takvo odstupanje od jurisprudencije i stoga odbija 2. žalbeni osnov koji je g. Đorđević izneo, kao i relevantni deo 6. osnova i 8. osnov u njegovoj žalbi.

U preostalom delu svog **6. žalbenog osnova**, g. Đorđević tvrdi da prvostepeno veće nije utvrdilo postojanje tražene veze između učesnika u UZP-u i fizičkih izvršilaca krivičnih dela. U drugostepenoj presudi, Žalbeno veće odbacuje i ovaj argument koji smatra neutemeljenim i, shodno tome, odbija 6. žalbeni osnov g. Đorđevića u celosti.

U svom **7. žalbenom osnovu**, g. Đorđević tvrdi da je prvostepeno veće pogrešilo kada je zaključilo da krivična dela ubistva i progona potpadaju pod UZP. On iznosi da prvostepeno veće nije utvrdilo da je svaki od učesnika u UZP-u delio potrebnu *mens rea* za ova krivična dela. Žalbeno veće smatra da je prvostepeno veće izvelo sve nužne zaključke, a da g. Đorđević nije pokazao da nijedan razuman presuditelj o činjenicama nije mogao da izvede isti zaključak kao i prvostepeno veće. Shodno tome, njegov 7. žalbeni osnov se odbija.

U svom **9. žalbenom osnovu**, g. Đorđević iznosi niz argumenata koji su podeljeni u osam podosnova, a odnose se na njegovo učešće u UZP-u. On tvrdi da je prvostepeno veće napravilo nekoliko pravnih grešaka i grešaka u utvrđivanju činjeničnog stanja, što je imalo za posledicu da je prvostepeno veće pogrešno okarakterisalo njegovo ponašanje i nije ga na valjan način povezal sa UZP-om.

Iz razloga koji se iznose u presudi, g. Đorđević nije ubedio Žalbeno veće, uz delimično suprotno mišljenje sudije Tuzmukhamedova, u ispravnost svojih argumenata. Shodno tome, njegov 9. žalbeni osnov odbija se u celosti, uz delimično suprotno mišljenje sudije Tuzmukhamedova.

U svom **10. žalbenom osnovu**, g. Đorđević tvrdi da je prvostepeno veće napravilo nekoliko pravnih grešaka i grešaka u utvrđivanju činjeničnog stanja kada je ocenjivalo njegovu *mens rea* za odgovornost u okviru UZP-a. On iznosi veliki broj argumenata u kojima se tvrdi da je prvostepeno veće pogrešilo kada je zaključilo da je on imao kažnjivu nameru potrebnu za UZP.

Jedan od njegovih argumenata glasi da je prvostepeno veće pogrešilo kada se oslonilo na određene izveštaje *Human rajts voča* i na osnovu toga izvuklo zaključak da je on imao saznanja o zločinima. Žalbeno veće se sa tim argumentom slaže. Međutim, iz razloga koji su izneti u presudi, Žalbeno veće smatra da ta greška ne utiče na zaključak prvostepenog veća o tome da je g. Đorđević imao saznanja o zločinima, kao ni na opšti zaključak prvostepenog veća da je on imao potrebnu nameru za odgovornost na osnovu UZP-a.

Žalbeno veće odbacuje sve ostale argumente koje g. Đorđević iznosi u datom žalbenom osnovu, budući da on nije pokazao da nijedan razuman presuditelj o činjenicama nije mogao na osnovu dokaza da zaključi da je on imao potrebnu nameru za UZP. Stoga se 10. žalbeni osnov g. Đorđevića odbija.

U svom **12. žalbenom osnovu**, g. Đorđević tvrdi da je prvostepeno veće pogrešno primenilo definiciju termina "civil" i da je usled toga pogrešilo kada mu je izreklo osuđujuću presudu za krivična dela deportacije, druga nehumana dela (prisilno premeštanje) i ubistvo.

G. Đorđević nije ubedio Žalbeno veće, uz delimično suprotno mišljenje sudije Tuzmukhamedova, u valjanost bilo kog od svojih argumenata. Kao što se iznosi u presudi, Žalbeno veće smatra da prvostepeno veće nije pogrešilo kada je utvrđivalo da li su žrtve imale zaštićeni status, niti kada je ocenjivalo srazmernost napada. Shodno tome, njegov 12. žalbeni osnov se odbija, uz delimično suprotno mišljenje sudije Tuzmukhamedova.

U svom **13. žalbenom osnovu**, g. Đorđević tvrdi da je prvostepeno veće pogrešilo kada je zaključilo da je krivično delo deportacije počinjeno nad kosovskim Albancima koji su raseljeni sa Kosova u Crnu Goru.

U drugostepenoj presudi, Žalbeno veće konstatuje da je, u skladu sa jurisprudencijom Međunarodnog suda, prvostepeno veće ispravno ustanovilo da se u slučaju raseljavanja preko *de facto* granice može utvrditi da je počinjeno krivično delo deportacije. Međutim, prvostepeno veće nije objasnilo po kom osnovu iz međunarodnog običajnog prava se u ovom slučaju može utvrditi postojanje *de facto* granice. To, prema zaključku Žalbenog veća, predstavlja pravnu grešku. Shodno tome, Žalbeno veće razmotrilo je pitanje da li zaključak da je između Kosova i Crne Gore postojala *de facto* granica ima uporišta u međunarodnom običajnom pravu i nije pronašlo takvo uporište. Prema tome, prvostepeno veće je pogrešilo kada je zaključilo da su u slučaju raseljavanja sa Kosova u Crnu Goru počinjena krivična dela deportacije i progona putem deportacije. Iz ovih razloga, Žalbeno veće poništava zaključak prvostepenog veća u vezi sa ovim pitanjem i prihvata 13. žalbeni osnov koji je g. Đorđević izneo.

U svom **14. žalbenom osnovu**, g. Đorđević tvrdi da je prvostepeno veće pogrešilo kada mu je izreklo osuđujuću presudu za ubistvo u vezi sa određenim lokalitetima zločina u odnosu na koje nije utvrđeno postojanje predumišljaja.

U drugostepenoj presudi, Žalbeno veće konstatuje da se u jurisprudenciji Međunarodnog suda ne zahteva postojanje predumišljaja kao elementa krivičnog dela ubistva po članovima 3. i 5. Statuta Međunarodnog suda. Žalbeno veće smatra da g. Đorđević nije izneo nikakve valjane razloge za odstupanje od ove jurisprudencije. Shodno tome, njegovi argumenti se odbacuju, a njegov 14. žalbeni osnov se odbija.

U delu svog **15. žalbenog osnova**, g. Đorđević tvrdi da je prvostepeno veće pogrešilo u primeni prava i u utvrđivanju činjeničnog stanja kada je na osnovu toga što su razorene određene džamije zaključilo da je utvrđeno da je počinjeno krivično delo progona. On takođe tvrdi da je prvostepeno veće pogrešno primenilo kriterijum podjednake težine u odnosu na krivično delo razaranja verske imovine u osnovi.

Žalbeno veće smatra, uz delimično suprotno mišljenje sudije Tuzmakhamedova, da prvostepeno veće nije pogrešilo u vezi sa ovim pitanjima i shodno tome delimično odbija 15. žalbeni osnov g. Đorđevića. Preostalim delom ovog žalbenog osnova pozabavićemo se u kontekstu njegovog **17. žalbenog osnova**.

U svom **16. žalbenom osnovu**, g. Đorđević tvrdi da je prvostepeno veće pogrešilo kada mu je izreklo osuđujuću presudu za krivična dela deportacije, druga nehumana dela (prisilno premeštanje), ubistvo i progon u vezi sa nekoliko događaja koji se ne navode u optužnici.

U drugostepenoj presudi, Žalbeno veće smatra da je prvostepeno veće pogrešilo kada je Đorđevića proglasilo odgovornim za krivično delo deportacije u vezi sa dva

događaja; za krivično delo drugih nehumanih dela (prisilno premeštanje) u vezi sa dva događaja; za krivično delo ubistva u vezi sa 11 lica ubijenih na 2 lokacije i za krivično delo progona u vezi sa svim pomenutim događajima. Pojednostiti će biti izložene u daljem toku sednice. Kada su pak u pitanju ostali osporeni događaji, Žalbeno veće konstatuje da g. Đorđević nije dokazao da je s njima u vezi načinjena greška.

S obzirom na gorenavedeno, Žalbeno veće delimično prihvata 16. žalbeni osnov.

U svom **17. žalbenom osnovu**, a delimično i u svom **15. žalbenom osnovu**, g. Đorđević osporava zaključke prvostepenog veće po kojima su dokazana krivična dela deportacije, drugih nehumanih dela (prisilno premeštanje), ubistva i progona na određenim lokacijama.

Žalbeno veće konstatuje, uz delimično suprotno mišljenje sudijâ Güney i Tuzmukhamedov, da g. Đorđević nije dokazao da je u vezi sa tim pitanjem načinjena greška. Shodno tome, uz delimično suprotno mišljenje sudija Güney i Tuzmukhamedov, Žalbeno veće odbija 17. žalbeni osnov u celosti, a 15. žalbeni osnov delimično.

U okviru svog **18. žalbenog osnova**, g. Đorđević iznosi dva žalbena podosnova.

Prvo, g. Đorđević tvrdi da je prvostepeno veće načinilo grešku osudivši ga dva puta za ista krivična dela: jednom zato što je data krivična dela počinio učešćem u UZP-u; i još jednom zato što je data krivična dela pomagao i podržavao. Žalbeno veće se uverilo da ga je prvostepeno veće za data krivična dela osudilo samo jednom, ali na osnovu dva vida odgovornosti. Žalbeno veće takođe smatra da je prvostepeno veće imalo diskreciono pravo da izrekne osuđujuću presudu na osnovu više vidova odgovornosti, a ne samo na osnovu jednog. Međutim, Žalbeno veće konstatuje da prvostepeno veće nije obrazložilo zbog čega su oba vida odgovornosti bila neophodna kako bi presuda predstavljala sveobuhvatni odraz kažnjivih postupaka g. Đorđevića. A to predstavlja pravnu grešku. Žalbeno veće smatra da, u ovom predmetu, osuđujuća presuda zasnovana isključivo na učešću u UZP-u u punoj meri odražava kažnjive postupke g. Đorđevića. Žalbeno veće stoga delimično prihvata prvi žalbeni podosnov i poništava zaključke prvostepenog veća u vezi sa tačkama optužnice 1 do 5 kada je reč o pomaganju i podržavanju.

S obzirom na takav zaključak, **11. žalbeni osnov**, u kojem g. Đorđević iznosi argumente u vezi sa pomaganjem i podržavanjem, postaje bespredmetan.

U svom drugom žalbenom podosnovu, g. Đorđević tvrdi da je prvostepeno veće pogrešilo kada mu je izreklo osuđujuću presudu na osnovu člana 5 Statuta za krivična dela deportacije, druga nehumana dela (prisilno premeštanje) i ubistvo uz osuđujuću presudu za progon putem tih istih krivičnih dela. U drugostepenoj presudi, Žalbeno veće nije konstatovalo da postoji takva greška. Shodno tome, drugi žalbeni podosnov se odbija.

Žalba tužilaštva

Sada ću izneti zaključke Žalbenog veća u vezi sa žalbom tužilaštva.

U svom **1. žalbenom osnovu**, tužilaštvo tvrdi da je prvostepeno veće načinilo pravnu i činjeničnu grešku kada je konstatovalo da nije dokazano krivično delo progona putem seksualnog nasilja.

Tužilaštvo tvrdi da je prvostepeno veće pogrešilo kada nije konstatovalo da seksualno nasilje nad jednom devojkom, kosovskom Albanom, u konvoju u opštini Priština i dve kosovske Albanke u Belegu jeste dokazano kao krivično delo u osnovi. Dalje, tužilaštvo tvrdi da je prvostepeno veće pogrešilo kada nije konstatovalo da je dokazano krivično delo progona putem seksualnog nasilja nad pet žena, to jest nad tri pomenute

žene i Svedokinjama K14 i K20. Najzad, tužilaštvo tvrdi da je prvostepeno veće pogrešilo kada nije konstatovalo da je g. Đorđević odgovoran za progone putem pomenutih slučajeva seksualnog zlostavljanja, i to u okviru treće kategorije UZP-a.

Žalbeno veće smatra da je prvostepeno veće pogrešilo kada nije konstatovalo da su tri pomenute žene seksualno zlostavljane. Pored toga, Žalbeno veće smatra da je prvostepeno veće načinilo pravnu grešku kada je ocenjivalo diskriminatornu nameru izvršilaca seksualnog zlostavljanja. Iz razloga koji se navode u presudi, Žalbeno veće se, uz suprotno mišljenje sudije Tuzmukhamedova, uverilo da je seksualno zlostavljanje kosovske Albanke u konvoju u opštini Priština, dve kosovske Albanke u Belegu i Svedokinja K14 i K20 izvršeno sa diskriminatornom namerom i da stoga predstavlja progon. Štaviše, Žalbeno veće, uz suprotno mišljenje sudije Tuzmukhamedova, konstatuje da je g. Đorđević bio kadar da predvidi da bi moglo da dođe do vršenja progona putem seksualnog nasilja i da je on voljno preuzeo taj rizik svojim učestvovanjem u UZP-u. Shodno tome, Žalbeno veće g. Đorđevića smatra odgovornim za krivično delo progona u okviru treće kategorije UZP-a.

S obzirom na takve zaključke, Žalbeno veće prihvata, uz suprotno mišljenje sudije Tuzmukhamedova, 1. žalbeni osnov tužilaštva i izriče, uz suprotno mišljenje sudije Güneya, osuđujuću presudu po tački optužnice 5 za progone putem seksualnog nasilja kao zločin protiv čovečnosti na osnovu treće kategorije UZP-a.

Odmeravanje kazne

Sada ću se osvrnuti na **odmeravanje kazne**.

G. Đorđević, u svom 19. žalbenom osnovu, i tužilaštvo, u svom 2. žalbenom osnovu, osporavaju kaznu od 27 godina zatvora koju je izreklo prvostepeno veće.

Žalbeno veće smatra da je prvostepeno veće imalo diskreciono pravo da Đorđevićevu ulogu i položaj uzme u obzir kao otežavajuću okolnost. Međutim, prvostepeno veće je načinilo vidnu grešku svojim propustom da oceni da li je g. Đorđević zloupotrebio svoj rukovodeći položaj. Žalbeno veće stoga delimično prihvata 19. žalbeni osnov u žalbi g. Đorđevića. Međutim, ostale argumente g. Đorđevića s tim u vezi smatra neubedljivim i shodno tome ih odbacuje. Žalbeno veće ne smatra ubedljivim ni argumente tužilaštva i stoga odbija 2. žalbeni osnov tužilaštva.

S obzirom na gorenavedeno, i s obzirom na svoju ukupnu ocenu okolnosti u ovom predmetu, Žalbeno veće smatra da kaznu izrečenu Đorđeviću valja smanjiti. Konkretnije, po mišljenju Žalbenog veća, činjenica da je jedan deo osuđujuće presude koju je izreklo prvostepeno veće poništen u žalbenom postupku odnosi prevagu nad novim elementima osuđujuće presude koje je izreklo Žalbeno veće - ne samo u pogledu broja žrtava, već i u pogledu stepena Đorđevićeve odgovornosti. Međutim, Žalbeno veće ovim ni u kom slučaju ne želi da nagovesti da krivična dela za koja je Đorđević osuđen u žalbenom postupku nisu teška krivična dela. S obzirom na gorenavedeno, a imajući u vidu okolnosti u ovom predmetu, uključujući i Đorđevićevo životno doba, Žalbeno veće smanjuje kaznu koja mu je izrečena.

DISPOZITIV

Sada ću pročitati dispozitiv drugostepene presude. G. Đorđeviću, molim Vas, ustanite.

[G. Đorđević ustaje.]

Iz gorenavedenih razloga, **ŽALBENO VEĆE**,

NA OSNOVU člana 25 Statuta i pravila 117 i 118 Pravilnika o postupku i dokazima;

IMAJUĆI U VIDU pisane podneske strana u postupku i argumentaciju koju su strane usmeno iznele na žalbenom pretresu 13. maja 2013. godine;

ZASEDAJUĆI na javnoj sednici;

KADA JE REČ O ĐORĐEVIĆEVOJ ŽALBI:

PRIHVATA Đorđević 13. žalbeni osnov i **PONIŠTAVA** osuđujuću presudu koja mu je izrečena za deportaciju (tačka optužnice 1) i progon putem deportacije (tačka optužnice 5) kada je reč o raseljavanju lica u Crnu Goru iz Peći, 27. i 28. marta 1999. godine, i iz Kosovske Mitrovice, 4. aprila 1999. godine;

PRIHVATA delimično Đorđević 16. žalbeni osnov i **PONIŠTAVA** osuđujuću presudu u delovima koji se odnose na:

- deportaciju (tačka optužnice 1) i progone putem deportacije (tačka optužnice 5) u Kladernici, opština Srbica, između 12. i 15. aprila 1999. godine i u gradu Suva Reka između 7. i 21. maja 1999. godine;
- druga nehumana dela (prisilno premeštanje) (tačka optužnice 2) i progone počinjene putem prisilnog premeštanja (tačka optužnice 5) u Broćni i Tušilju, opština Srbica, između 25. i 26. marta 1999. godine u prvom slučaju, odnosno dana 29. marta 1999. godine u drugom slučaju, kao i u mestu Čuška, opština Peć, 14. maja 1999. godine;
- ubistvo, kao zločin protiv čovečnosti i kao kršenje običaja i zakona ratovanja i (tačke optužnice 3 i 4), i progone počinjene putem ubistva (tačka optužnice 5) dvojice starijih muškaraca u gradu Podujevo, opština Podujevo, 28. marta 1999. godine i devet muškaraca u Maloj Kruši, opština Orahovac, 25. marta 1999. godine;

PRIHVATA delimično Đorđević 18. žalbeni osnov, **PONIŠTAVA** osuđujuću presudu koja mu je izrečena po tačkama optužnice 1 do 5 za pomaganje i podržavanje i, shodno tome, **PROGLAŠAVA BESPREDMETNIM** Đorđević 11. žalbeni osnov;

PRIHVATA delimično Đorđević 19. žalbeni osnov i kontatuje da je prvostepeno veće pogrešilo kada je Đorđević rukovodeći položaj ocenilo kao otežavajuću okolnost;

ODBIJA ostale delove Đorđevićeve žalbe, uz suprotno mišljenje sudije Güneya kada je u pitanju deo Đorđevićevog 17. žalbenog osnova i uz suprotno mišljenje sudije Tuzmukhamedova kada su u pitanju Đorđevići žalbeni podosnovi 9(E), (F) i (G), kao i, delimično, 12, 15. i 17. žalbeni osnov;

POTVRĐUJE ostale delove osuđujuće presude koja je izrečena po tačkama optužnice 1 do 5;

KADA JE REČ O ŽALBI TUŽILAŠTVA:

PRIHVATA, uz delimično suprotno mišljenje sudijâ Güney i Tuzmukhamedov, 1. žalbeni osnov tužilaštva i **PROGLAŠAVA** Đorđevića krivim, na osnovu članova 5 i 7(1) Statuta, za zločin progona putem seksualnog zlostavljanja kao zločin protiv čovečnosti (tačka optužnice 5), u okviru treće kategorije udruženog zločinačkog poduhvata, a u vezi sa seksualnim zlostavljanjem Svedokinje K20 i još dve mlade žene u Belegu, Svedokinje K14 i jedne devojke, kosovske Albanke, u konvoju, te shodno tome **PREINAČUJE** osuđujuću presudu koja je Đorđeviću izrečena po tački optužnice 5;

ODBIJA 2. žalbeni osnov tužilaštva;

UKIDA kaznu od 27 godina zatvora i **IZRIČE** kaznu od 18 godina zatvora, pri čemu, u skladu sa pravilom 101(C) pravilnika, g. Đorđević ima pravo da mu se u izdržavanje kazne uračuna vreme koje je do sada proveo u pritvoru;

NALAŽE da, u skladu sa pravilima 103(C) i 107 Pravilnika, Vlastimir Đorđević ostane u pritvoru Međunarodnog suda sve dok se ne privede kraju organizovanje njegovog transfera u državu u kojoj će izdržavati kaznu.

Sudija Güney prilaže delimično suprotno i izdvojeno mišljenje.

Sudija Tuzmukhamedov prilaže suprotno mišljenje.
